

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА У РОМАНІ СІН ЃОНСУК «ПОТУРБУЙСЯ ПРО МАМУ»

Стаття присвячена зображенню змін у системі сімейних відносин сучасної Республіки Корея на прикладі роману Сін Ѓонсук «Потурбуйся про маму». У статті розглянуто багатоплановість філософського змісту роману, а також конфлікт минулого й сучасного у творі.

Ключові слова: сімейні цінності, образ матері, сучасна література Республіки Корея, жіноча література.

Роман «Потурбуйся про маму» («엄마를 부탁해») визнаної критиками та читачами письменниці Сін Ѓонсук (нар. у 1963 р.) вийшов друком у 2008 р. і став одним з бестселерів у Республіці Корея та інших країнах світу.

Зацікавлення романом читачів з різних країн говорить про важливість проблем, розглянутих у ньому, тому метою статті є аналіз образів у творі, а також виділення головної проблематики твору. Це і обумовлює завдання статті – пошук багатоплановості філософського змісту роману.

Наукова новизна полягає у багаторівневому аналізі твору з урахуванням складних соціальних процесів, що відбулися у Республіці Корея за останні роки. Обраний для розгляду твір написано порівняно нещодавно, але він породив різноманітні дискусії, оскільки головна тема твору є багатогранною. Тому актуальність дослідження пояснюється тим, що автор статті пропонує свій погляд на трактування проблематики твору.

Об'єктом дослідження нами було обрано роман «Потурбуйся про маму», а предметом – морально-етичні проблеми сучасного суспільства у розумінні автором твору Сін Ѓонсук.

Незважаючи на те, що роман написано у 2008 році, дослідженню та аналізу його змісту, символіки та особливостей присвячено чимало наукових праць, серед яких хотілося б відзначити статтю Лі Хьонйон [5], в якій розглядається концепт «синівської шанобливості» та відносини матері та дочок у романі. Дисертація Кім Юґьон [4] присвячена аналізу відносин між персонажами романів Сін Ѓонсук. Статті Лі Сонок [6] та Хан Ким'юн [7] присвячені композиційній структурі тексту роману, Хан Ким'юн детально зосереджується на функціонуванні часу у творі.

Роман «Потурбуйся про маму» розповідає про пересічну корейську родину, а сюжет розгортається навколо старої матері Пак Соньо, яка проживала в сільській місцевості. Одного разу вона приїздить до Сеулу, щоб відвідати дітей, але губиться в переповненому метро. Члени родини відчайдушно намагаються знайти жінку, розмішують оголошення на вулиці, в Інтернеті та газетах. Вони не знали про те, що стара мати страждала на хворобу Альцгеймера. Пошуки супроводжуються спогадами про матір, які змушують її родину аналізувати свої вчинки та ставлення до неї.

Особливість композиції полягає у тому, що розповідь у кожній главі ведеться від різних осіб: дочок, сина, батька і, врешті, самої матері. Структура роману побудована так, що головним стрижнем виступає образ матері, на який послідовно нанизані спогади та роздуми її рідних. Використання цього прийому дозволяє поглянути на ситуацію з різних точок зору, створює об'ємну картину. При цьому за логікою авторського задуму персонажі роману вишиковуються у символічний ланцюжок. У першому розділі оповідачем є старша дочка, у другому – син, у третьому – батько, але скрізь розповідь ведеться від другої особи («ти», «твоя дружина», «твій батько», «твоя мати»), що створює у читача відчуття, ніби герой оповідання – він сам. Тут можна прослідкувати традиційну ієрархію, що існує і досі у корейському суспільстві через вплив конфуціанських доктрин. Відповідно до поняття про другорядний статус дружини у сім'ї, розповідь матері мала би передувати розповіді чоловіка. Але Сін Їонсук робить розповідь матері останньою, таким чином підкреслюючи, наскільки важливу роль відігравала вона для своєї родини, що саме мати була для решти опорою. І кожен, згадуючи моменти із життя, що пов'язані з нею, починає усвідомлювати, що зміг досягти чогось лише завдяки самовідданій праці матері, дружини.

Життя головної героїні Пак Соньо «будувалося навколо церемоній, яких вона чітко дотримувалася, один раз навесні та по два рази – влітку та взимку» [3, с 17]. Жінка щороку напередодні осіннього свята Чхусок знімала двері та обклеювала їх новим папером, прикрашала кленовим листям, заготовлювала соління *кімчі* на наступний рік, на головні родинні церемонії готувала ската, адже «була родом з того краю, де ската завжди подають до столу під час важливих сімейних церемоній» [3, с 17]. Вона вийшла заміж ще зовсім молодою, чоловіка їй обрали батьки. Таким чином, видно, що мати намагалася дотримуватися традицій, навіть якщо не завжди вони їй подобалися.

У романі присутній класичний образ «вірної дружини та турботливої матері» (현모양처) – жінки, яка присвячує жертву своєю індивідуальністю та особистим заради дітей і чоловіка. Рідні вважали, що мати не має іншого життя поза межами дому та повністю належить їм. Проте у процесі пошуків вони

відкривають для себе іншу Пак Соньо. Старша дочка збагнула, що у матері було життя і до одруження, але яким воно було – питання, відповідь на яке ніхто не зможе знайти. У творі з'являються персонажі, які знали маму чи не краще за рідних, також випадково виявилось, що вона робила щомісяця пожертви для дитячого будинку, і що у неї був друг-чоловік, про якого ніхто не знав.

На відміну від матері, старша донька не планує вступати у шлюб, її влаштовують тимчасові стосунки та відсутність дітей. Тут чітко простежуються зміни у розумінні людьми поняття родини. Як би тяжко не було матері, вона працювала заради своєї сім'ї, бо так розуміла свій обов'язок перед родиною та суспільством, а ось її діти живуть радше задля власного задоволення, забувши про батьків, не цікавлячись їхнім життям. Дорослі діти мали б піклуватися про свою матір, натомість вона приїздить до них у місто, вона турбується, чи все у них гаразд. Рідні вже навіть не пам'ятають, коли насправді день народження мами, адже якось вона сама вирішила святкувати його одночасно із днем народження свого чоловіка. Не дарма наприкінці роману донька приїздить до скульптури Мікеланджело «П'єта» у Ватикані. Образ Пак Соньо перегукується з образом Богоматері, що оплакує сина: матір не дочекалася вдячності від дітей і її життя обернулося трагедією.

Навіть після зникнення мами, вона незримо присутня у житті своїх дітей. Так, у творі з'являється пташка, яка прилетіла до будинку молодшої доньки. Спочатку діти знайшли мертвого птаха та поховали його, а наступного дня така сама чайка сиділа на дереві. Можливо, це образ воскресіння матері, переродження її душі. Загалом, у творі чимало предметів, які виступають символами «другого я» матері. Наприклад, взуття, у якому була мати коли загубилася. Її рідні гадали, що була у синіх пластикових капцях, проте люди, які її начебто бачили у місті, говорили, що взута вона була у бежеві сандалії. На нашу думку, це може символізувати різне бачення рідних та решти людей стосовно матері. Поза межами дому до неї ставилися по-іншому, тому і вона була іншою.

Як неодноразово підкреслювала Сін Ёнсук, суть роману полягає не в тому, щоб зібрати усі спогади про маму з минулого воедино, а у тому, щоб зрозуміти – якою ж людиною насправді була мама. Таким чином, справжня Пак Соньо – це, з одного боку, безмежно віддана своєму чоловікові та дітям звичайна зразкова мама, але в той же час – людина зі складним внутрішнім світом і міцним стрижнем. Незважаючи на ставлення рідних, на труднощі, які спіткали протягом життя, мати все ж розуміла свою необхідність, своє значення не тільки у житті близьких, а й у суспільстві загалом.

Начебто на противагу образу матері створені образи її дітей та чоловіка. У Пак Соньо був внутрішній стрижень, вона знала собі ціну, натомість її

рідні такого стрижня не мали, тому почували себе слабкими, і через це не могли визначитися зі своєю метою у житті. Так, наприклад, її син хотів стати прокурором, але йому не вистачило рішучості подати документи до навчального закладу. Чоловік Пак Соньо, коли дружина ще була вагітною, мандрував країною, захопившись грою на традиційних корейських барабанах, потім зраджував їй, приводив у дім іншу жінку, хоча прожив з нею лише кілька тижнів. Тому складається враження, що він завжди був у пошуках себе, але врешті повертався до дружини, напевно, відчуваючи її незмінність.

На перший погляд – це роман про одвічні сімейні цінності, про матір, яка жертвує собою заради дітей, про те, що діти часто забувають відвідати батьків, поцікавитися їх життям, піклуватися про них. Про те, що діти не завжди належним чином віддячують батькам за їх турботу.

Отже, у романі показано розрив між ідеалом «синівської шанобливості» та реальним життям, конфлікт традиційних цінностей і вимог сучасності, що позначається на всіх сферах суспільного життя. Через вплив глобалізації, корейська родина зазнає змін, але у той же час намагається зберегти традиційні цінності. І досі сім'я у повсякденному житті сучасних корейців відіграє значну роль, адже залишається головною матеріальною та моральною підтримкою. Конфуціанство з властивим йому культом патріархальної сім'ї, хоч і втратило статус офіційної ідеології, проте, як і раніше, є однією з основ корейської культури і надалі продовжує впливати на повсякденну поведінку та моральні цінності корейців. Але країна йде шляхом поступового розпаду патріархальних сімейних відносин і переходу до нової сім'ї – нуклеарної, індивідуалістичної, неієрархічної, малодітної, і, врешті, менш міцної [1].

Однак ми вважаємо, що роман має глибший підтекст, який пов'язаний не лише з сім'єю, а із суспільством в цілому. Адже сім'я є моделлю всього суспільства. Можна дійти висновку, що мати є уособленням корейських традицій, консервативного суспільства, натомість образи дітей пов'язані з сучасними поглядами, урбанізацією, чимось новим, зокрема, образи дочок – із неофеміністичними моделями поведінки.

Очевидно, письменниця хотіла сказати, що суспільство втрачає певні цінності, але повинно знову їх знайти, адже не поважаючи та не засвоюючи уроків минулого, неможливо побудувати майбутнє. Зважаючи на соціальні процеси всередині Республіки Корея, розглянуті мотиви та образи працюють на розкриття авторського задуму щодо глобальної проблеми, що спіткала корейців – забуття про своє коріння, нищення старого та бездумне запозичення нової системи цінностей, що врешті призводить до деградації суспільства. Для дітей та чоловіка Пак Соньо була «корінням», від якого вони набиралися життєвих сил. Авторка цим романом закликає читачів не забувати про

своих рідних, про традиції, про своє коріння. У творі зображено два покоління, минуле та сучасне Кореї, традиційне та нове у корейській культурі, тому можна прослідкувати які саме зміни відбулися у корейській сім'ї за останні десятиліття: старше та молоде покоління мають різні погляди щодо поняття обов'язку, діти стають часом егоїстичними, перестають поважати старших, забувають про рідних.

Отже, «Потурбуйся про маму» – роман, у якому віддзеркалені корейські реалії, як сучасні, так і такі, що вже йдуть у минуле. Детальний аналіз твору дозволяє дійти висновків, що під впливом глобалізаційних процесів та через залучення до інших культур очевидною є зміна системи цінностей та способу мислення корейців. Тому авторка роману звертає увагу читачів на їх власне ставлення до ближніх, до своєї історії, до свого коріння і змушує замислюватися над тим, чи зможе суспільство зберегти власні традиційні цінності, якщо і надалі продовжить бездумно запозичувати модні доктрини, культуру, мову інших народів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ли Кван Сун. Социально-философский анализ семьи: (на примере корейской семьи) // Философия и общество. – М., 2010. – №3. – С. 149 – 161.
2. Ли Сан Юн. К вопросу о категории «сыновняя почтительность» хё в корейской литературе (традиции и современность): Материалы XVI научной конференции корееведов России и стран СНГ. – Институт Дальнего Востока РАН. – М., 2012. С. 321 – 329.
3. Шин Кун-Суук. Пожалуйста, позаботься о маме. – М.: Центрполиграф, – 2012.
4. 김유경. 申京淑 小説의 關係志向性 考察: 학위논문/ 유경김. – 인천, 2009. – 67 p.
5. 이현용. 엄마-자녀 관계에서 본 '효' 의미: 소설 《엄마를 부탁해》를 중심으로 // 효학연구. – 2013. – № 17. – P. 49–80.
6. 이선옥. 흔들리는 텍스트의 관습적 독서, 신경숙 《엄마를 부탁해》// 페미니즘 연구. – 2009. – Vol.9, No.1. – P. 159–167.
7. 한금윤. 시간의 서사화와 의사소통 – 《엄마를 부탁해》를 중심으로 // 世界文學 比較研究. – 2013. – № 53. – P. 247–276

Стаття надійшла до редакції: 30.10.2013

Налимова А., асист.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

Морально-етические проблемы современного общества в романе Син Гёнсук «Позаботься о маме»

Статья посвящена изображению изменений в системе семейных отношений современной Республики Корея на примере романа Син Гёнсук «Позаботься о маме».

В статье рассмотрены многоплановость философского содержания романа, а также конфликт прошлого и настоящего в произведении.

Ключевые слова: семейные ценности, образ матери, современная литература Республики Корея, женская литература.

Nalimova A., Assistant Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv

**Moral and ethical problems of modern society in the Sin Gyuunsuk's novel
«Take care of my mother»**

The article deals with the image of changes in family relations of the Republic of Korea today using as an example the novel of Sin Gyonsuk «Take care of my mother». The article considers the diversity of philosophical content of the novel, as well as conflict between past and present in the novel.

Key words: family values, image of a mother, modern literature of Korea, women's literature.

УДК 821.161.2-1.09 Віра Вовк

Науменко Н.В., д.філол.н., проф.,
Національний університет харчових технологій

**ЕТНОЗНАКОВА КОНЦЕПТОСФЕРА
У ПОЕЗІЇ ВІРИ ВОВК**

У статті з культурологічних позицій аналізуються принципи побудови художньої картини світу у поезіях американської поетеси українського походження Віри Вовк, починаючи зі збірки «Юність». Установлено, що принцип синтезу мистецтв, заснованого на інтерпретаціях етнознакових символів у віршах вільної форми, дозволяє авторові вияв приховані естетичні потенціали архетипних образів, спонукати читача до співтворчості, до усвідомлення свого місця у світі.

Ключові слова: образ, символ, архетип, інтерпретація, жанр, вільний вірш, співтворчість.

Генезу вільного вірша у різних літературах виводять із фольклорної творчості. І це справедливо, адже в давнину пізнання людиною світу й свого місця в ньому відбувалося через комплекс обрядодій, які включали елементи співу, танцю й слова. Завдяки музиці здійснюється злиття гармонії вічно повторюваного й незмінного, календарного й вікового буття природи та дисгармонії людської душі [див. Nietzsche 1980, 42]. Танець як містка формула світопереживання стає виразником волі, почуття людини – ліричного героя